Ч. 247 (11.498). Львів, неділя 4. листопада 1928. Оплачено готівкою. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 25-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Відкриття сесії.

(Від нашого кореспондента.)

Львів, 31. жовтня 1928.

Перед годиною закінчилося перше засідання нової соймової сесії. Відкрито її після 4-ох місячних парляментарних **ферій**. Це т. зв. бюджетова сесія, отже присвячена в першу чергу **бюджетові** на слідуючий рік, себто справі, яка в кожній державі світа є справою найважнішою, а котра серед нинішніх господарських відносин у Польщі повинна стати предметом особливого зацікавлення. Ця сесія присвячена теж ревізії державної **конституції** — здається, що це теж не дрібничка! В міжчасі відбулося кілька міжнародніх політичних **конгресів**, м. і. конгрес Ліги Націй, наслідком якого ведеться оце дипльоматичне листування поміж столицями Заходу у справах Надренії і ревізії пляну Доза, а в Кенігсбергу знову розпочинаються переговори з Литвою; до справ міжнародного значіння належить теж зірвання торговельних переговорів з Німеччиною. Із справ, що безпосередньо сойму торкаються та які зайшли підчас ферій, досить згадати: голосну **заяву** маршалка Пілсудського з 1. липня ц. р. і **розлам** серед ППС, найсильнішої польської політичної партії, поведений при активній участи одного міністра (Морачевського). Здавалось би, що наведених моментів досить на те, аби відкриття сесії відбулося серед надзвичайного зросту зацікавлення т. зв. польського політичного світа, серед настрою членів законодатної палати, який заповість жваві дебати й вагітні у наслідки парляментарні виступи. У кульоарах повинно кипіти, а дата відкриття **такої** сесії повинна стати ледве не історичною датою держави! Тимчасом: вчора, напередодні відкриття цієї сесії, не можна було на коридорах сойму й десяти послів зрахувати, а сьогоднішний день минув у соймі **мляво**, в настрої повної апатії і **байдужности!** Цей настрій був такий загальний і такий маркантний, що масову присутність послів треба пояснити тільки двома явищами: почуттям примітивної **пристойности** (після чотирьох) місяців відпочинку, всетаки годиться показатися у соймі) і календарною **датою** (31-го дня в місяці, коли-то соймова канцелярія виплачує послам дієти!). Сьогоднішний день був днем упадку **польської парляментарної думки, упадку,** що є льогічним наслідком парляментарної політики післятравневої влади.

Інакше й бути не може: адже й то стану хронічного **хаосу та** перманентної **непевности** можна привикнути (до чого людина не привикне?!), але саме ця навичка робить банальним навіть такий буцімто цікавий стан. Чимало осіб — із посольських фотелів, лавок уряду, дневникарської льожі, а може й загальної ґалерії — пригадувало собі певне іншу атмосферу в дні відкриття інших соймових сесій минулими (давно минулими!) роками. Але це було тоді, коли сойм справді рішав про видаткування бюджетових сум, коли від нього справді залежав вибір і склад уряду, коли він справді надавав напрямок урядової політиці. Ці часи **минулися.** Осталася забава у **здогади й комбінації,** з яких — згори відомо — нічого не виходить, та нервуватися і лаятися на **куріози,** які стали найнормальнішим явищем політичного життя. І цією теж забавою довго „суверени“ гралися, аж поки вона остогидла. Тоді всевладно запанувала **нудьга,** яка й розпростерла свої ліниві крила над нинішнім **зборищем.**

Сьогоднішній охлялий настрій має ще свої безпосередні причини: є ними три — делікатно кажучи — **невдачі,** які в останньому часі записали такі три чинники: уряд, маршалок сойму і найбільший у соймі клюб ББ. Безумовно невдачею уряду є його **відворот,** який він розпочав у справі розреклямованої на всі гласи **ревізії конституції.** Цей відворот криється у заяві п. Бартеля, оголошеній у „Курієрі Виленськім“ з 4. X. ц. р. (виданій потім брошурою п. н. „Хиріння парляментаризму“), у котрій усі конституційно-ревізіоністичні заміри уряду зводяться до введення радше процедуральних та реґуляміновий змін, ніж устроєвих. Невдачею п. Дашинського є на-нівець зведені спроби доведення шляхом нарад голов клюбів над „технічним управненням парляментарної праці“ до будь-якої **соймової** більшости. І врешті найяскравіша невдача, це дискредитація ББ, який таки не зумів довести до спільного знаменника своїх десять конституційних проектів, і нині старається задля рятування престіжу перемитити якісь маленькі, мабуть п. Бартелем намічені вищезгадані зміни конституції без зголошення жадного конкретного проекту зміни, тільки при нагоді детального розгляду всіх статтей дотеперішньої конституції (до цього змагає зголошений нині, кабалістично стилізований, внесок ББ). Факт, що ініціятиву п. Дашинського фактично похоронив п. Славек, не явившися на останнє засідання соймових лідерів, і уряд, приложивши безумовно руки до пепесівського розламу — не додав теж авторитету цим чинникам і не міг збільшити енергії сойму.

Кажуть, що підчас чи після сьогоднішнього засідання голова уряду п. Бартель висловив **вдоволення** з приводу „поважного“ настрою підчас нинішньої інавгурації нової бюджетової сесії. Не знаємо, чи це правда, але ми дивувалися би, якби було інакше. **Такий** сойм і з **таким** „поважним“ настроєм, як нинішній, мусить бути цьому урядові милий, бо до того „поважного“ стану цей уряд послідовно послів доводив. Цей „поважний“ настрій спричинив, що без жадного враження минула манифестаційна присутність усіх членів уряду за виїмком міністрів військового і публичних робіт; відсутність на лавках ППС пяти послів із „пілсудчиківської“ групи п. Яворовського; заява міністра фінансів Чеховича проти господарського етатизму, себто посередня дискредитація міністра Морачевського, який саме оголосив низку статтей, доказуючи істнування в Польщі саме цеї економічної політики; врешті без враження минув і згаданий конституційний внесок ББ та провий ППС. Єдине враження, яке залишило ся, це: все буде, як бувало, — так, як це німці пояснюють словом „фартвурстельн“, що значить „по галицьки“ — **капарити.**

Під знаком того слова розпочалася нова сесія.

І. Кедрин.

Закордонний політичний огляд.

Кольорова дипльоматія. — Дві книжки і що з них вичитати можна. — Змисл поїздок Паркера Джільберта. — Німці, СРСР. і „міжнародній комітет російських вірителів“.

Берлін, 31. жовтня 1928.

I.

Модерна дипльоматія бачить світ в красках райдуги. Скільки разів станеться щонебудь важливе в світовій політиці, договір якийсь, чи пакт, чи союз, стільки разів дотичні закордонні уряди говорять про це світові в своїх кольорових книжках — коментарях. Перед 1914 р. [illegible] десятки таких барвистих збірників дипльоматичних актів. Особливо [illegible] від 1879 р. у. с. від [illegible] [illegible] постійно [illegible]. Кожна з тих [illegible] публікацій [illegible] все нові і нові [illegible]. Кожна з них [illegible] „документально“ [illegible] миролюбивими інтенціями виправдує — і на ділі — кожна з них позначує все нові і нові етапи до — катастрофи.

Чим ближче до неї, тим більше звиваються усіх тих синіх, зелених, оранжевих, білих, жовтих й інших публікацій, усе це з наміром, щоби виправдати себе і тим більше обтяжити морально противника. Появляються ті публікації звичайно так довго, аж доки весь той барвистий дипльоматичний хлам не засипле найкращих з усіх кольорових субстанцій — кров!

II.

Перед нами знова дві такі кольорові книжки. Одна англійська і одна французька. Обі вони публікують акти і [illegible] ти в справі заключення франко-британського морського пакту. Обі вони силкуються відповісти на настирливі питання світової преси: що цей пакт? Яка його ціль? — Обширний коментар, долучений до французького видання актів, кілька раз підчеркує, що цей „компроміс“, це база для розброюючих переговорів, вихідна точка для дискусії. І справді — всі опубліковані документи зредаговані так, що певних агресивних замірів франко-британській антанті **формально** закинути не можна. Алеж — для приміру! — хіба можна було **формально** закинути щонебудь агресивне оставленій оранжевій російській книжці, що в ній опубліковано російські документи в справі вибуху війни в 1914 р.? Сазонов і Ізвольський, два російські політики, що свідомо загнали Росію у війну, виглядають в дзеркалі їхньої оранжевої книжки як справжні ангели мира. А проте, правда була така, що ці люди **хотіли війни;** свідомо сіяли вітер, щоби в результаті зібрати — страшну бурю.

В дзеркалі обох найновіших антантських публікацій Чемберлен і Бріян є [illegible] ангелами мира. **Формально** їх пактові нічого закинути не можна. Але фактично справа є аж занадто ясна. Англія загрожена Америкою, витиснена зі всіх світових ринків, атакована американцями в найважніших і найболючіших пунктах Британської Імперії, боронить ся в той спосіб, що даючи Франції вільну руку в Европі, отримує від неї вільну руку на океанах. Опертий об себе плечима, один союзник звертається обличчям до заходу, другий до сходу. Цього справжнього змислу нової антанти, не затемнить ніяка формалістична, ніякі слова, ніякі миролюбиві запевнення. Не затемнить тим більше, що **всіх** відносних документів не опубліковано. Оба уряди цьому навіть не заперечують. Ті недоговорення остаточно виявили змисл пакту. Реакція не дала на себе довго ждати. Нецілих 24 години після появи обох книжок Кулідж заявив офіційно, що не бачить ніякої можливости продовжувати балачки на тему розброєння і що **всякі надії на близьке обмеження морських зброєнь є цілком пусті.** Справа покищо на цьому затихла, бо Кулідж, що за кілька тижнів складає свою президентуру не хоче пов'язувати [illegible] актів. Їх хоче [illegible] черговий президент. Проте в загальному [illegible] справа [illegible] [illegible] тими самісінькими шляхами, [illegible] й тодішні балачки [illegible] в справі [illegible] морських розброєнь. Чим це покінчилось — всі знаємо.

III.

В часі, коли [illegible] дипльоматична дискусія довкруги франко-британського пакту, репараційний агент Паркер Джільберт обіздив головні европейські столиці. Звідкіля та [illegible] [illegible] Паркер Джільберт [illegible] [illegible] устаткувати [illegible]

зараній? Чиж Алт американському капіталові тільки про те, щоб уже раз устійнити скільки Европа зможе заплатити? Чи може криєтся в тім всім якийсь глибший політичний змисл? Зостаєтся дає передовсім обставина, що з упертістю працює він зараз в цьому напрямку, щоб остаточно устійнити суму **німецьких** репарацій. Чи залежить може Америці на тім, щоби приблизно знати, коли Німеччина збудеться уже раз своїх зобовязань й отримає у відношенні до европейських петут свобідні руки? Підготовлюєть хіба в той спосіб ґрунт, щоби в випадку чогось створити собі в Европі свобідного міцного союзника? Поміж несталими відношенням Куліджа до відновленої антанти і побажками Паркера Джільберта починає оськаж вилонятись повний глибший звязок. І чи тому в Льондоні і Парижі цілком несподівано починають заявлятись „репараційні труднощі", бо віднєсні уряди цей звязок зрозуміли? Секретар англійської скарбниці Черчіль цілком несподівано зявився у тих днях в Парижі і мав основні балачки з Поанкаре.

Їх результатом було усталення антантської репараційної позиції — отже порозуміння обох урядів в тому напрямку, що сума німецьких репарацій не може бути в ніякому разі менша від суми, що її мають заплатити антантські союзники Америці. Тимчасом союзники **не можуть** же так різко ставити справу. Приходиться витримувати миролюбний „фасон", вимушений світовим скандалом з речі їхнього морського пакту. Приходиться це робити тим більше, бо невідомо, до чого ота Німеччина в майбутньому ще може придатись... Вибір Гугенберга на провідника німецької національної партії й його американофільська позиція, був для союзників достаточним остереженням, щоби не заганяли справи за далеко. Оськаж Німеччина офиційно і на підставі постанов IX. сесії Ліґи Націй віднеслася до всіх дотичних урядів з домаганням склакати остаточну репараційну конференцію. Першим етапом до неї є підготочний зїзд фінансових знавців, що відбудеться в близьких днях, мабуть у Берліні.

Загальна увага, що нині звертається в бік конференції знавців пояснюється тим, що по суті, постанови цеї конференції будуть рішаючі для дальшого розвитку справ. Є можливість, що витворить ся ситуація, де антантські союзники виявляться щодо Німеччини солідніші, ніж можна було сподіватись. Німеччина є вже нині силою, якою погорджувати не можна й німецькофільська впертість Паркера Джільберта дає дещо до думання...

У всякому разі, є це дуже знаменний симптом, що мірояйні німецькі фінансові круги вступили до брітійсько орієнтованого „Міжнародного Комітету російських вірителів". Покищо ще невідомо — чи і як далеко цей вім, крок стоїть у причиновім звязку з відношенням нової антанти до справи репарацій. В кожному випадку німецька індустрія даром Сталіна не покинула. Але це бе по СРСР тим гірше, що большовики стоять перед важкою зимою і голодом і находять є політичній ситуації, при якій мабуть і страх за власні голови вже більше партії звуті не втомає.

Зенон Пеленський.

По широкому світі.

У Німеччині страйкує тепер у залізно-металевім промислі 2 міл. робітників.

Кілька франц. карних відділів вибралось на територію збунтованих мароканських племен, де скриваються бандити, що беруть у полон европейців.

У Персії, в районі Ахваз, заворушення спричинені невдоволеними селян новими реформами; вбито 6 урядовців. Військо завело лад.

Прімо де Рівера заявляє, що еспанська валюта пале неприродно наслідком біржевих спекуляцій.

Альбанський король переслав Муссолініеву на доказ щирої дружби ордер.

Підчас викладу італійського професора Феліціоні в Брюсселі про марш фашистів на Рим дійшло до бійки між фашистами і комуністами, 6 комуністів ранених, 20 арештованих.

Перший Листопад у Львові.

БОГОСЛУЖЕННЯ І ПАНАХИДА.

День першого листопада був прекрасний. Вже ранком далеко перед 10 год. почали збиратися перед Преображенською церквою маси народу, що прийшли на торжественне Богослуження. Відправа почалася точно в 10 год. під проводом о. мітрата Базюка в асисті численного львівського духовенства. Співав хор під управою ради. Купчинського. Церква була переповнена і крім того маси народу стояли перед нею.

Пополудні ще далеко перед початком панахиди за полеглих почали тисячні маси народу заповнити оба подвіря в забудованнях св. Юра. Точно в год. 3.30 почалася панахида під голим небом на подвірю між катедрою та митрополичою палатою, яке було ярко ілюміноване електричним світлом. На гарно урядженім і удекорованім престолі видніє світляний хрест (з електричних лямпок), що робив незвичайне враження. Оба подвіря залягла непроглядна скількість народу. Хто мав нагоду оглядати її згори то бачив море людських голов. Одначе оба подвіря св. Юра перед входом до катедри не помістили всіх учасників і стояли вони і на площі перед входом архикатедральних забудовань. Учасників було найменше з 5 тисяч. До панахиди стануло все львівське українське духовенство під проводом оо. мітратів Базюка і Войнаровського. Співав хор „Сурми" під проводом д-ра Недільки. Відповідну святочну промову виголосив о. д-р Яцевків. По скінченій панахиді відспівала кількатисячна товпа національний гимн, що робило імпозантне враження.

ДАЛЬШІ ПОДІЇ ПО ПАНАХИДІ.

Вчерашне число „Діла" запало львівське Старосство Гродське за наш опис подій, що мали місце по Панахиді. Щоби не наражувати нашого щоденника на нову конфіскату, обмежуємося нині тільки до подання голосів львівської польської преси про ті події.

ЩО ПИШЕ ПОЛЬСЬКА ПРЕСА.

З приводу подій в дні 1. листопада 1928 у Львові пише **„Дзєннік Львовскі"**, орган львівської і східно-галицької санації:

На Перацківці невідомі спричинники в ночі коло год. 1.30, підкопавшись під памятник оборонців Львова, підложили динамітовий набій, який вибух, не спричинивши ніякої шкоди памятникові. На відгомін детонації явилися поліцаї Душенко і Хшан, але спричинників уже не застали. Пол. Хшан подався до телефону, щоби повідомити поліційну станцію, а Душенко лишився на місці. Він завважив сильветки двох осіб, яким заступив дорогу, взиваючи їх, щоби затрималися. У відповідь розлягілися револьверові стріли, а одна куля трапила поліцая в ногу. Спричинники подалися до недалекого двірка полк. Свядовського. На ганітню псів явився поліцай Цимбала, до якого невідомі віддали три стріли і зникли в нічній темноті.

„Замах на памятник виявляє **незнайомість терористичної техніки і недостачу підготовки,** що вказує на те, що був він доверешений людьми, необзнайомленими з терором, отже був це **замах відокремлений,** доверешений без сумніву українськими хлопчаками, що не належать до ніякої терористичної організації".

Тої самої ночі знеславлено „памятник орлят" в городі техніки, обливши його чорнилом.

В ночі вивішено теж жовто-блакитні прапори на будинку сойму (тепер: університету) і на Високому Замку (на узгірі).

На протязі минішнього дня вулицями міста демонстраційно ходили гуртки молоді зі жовто-блакитними кокардами.

В 6-тій годині в церкві св. Юра на пл. Юра відбувалася панахида в честь полеглих у листопадових боях. Після богослуження промовляв пос. Целевич і якийсь священик. Опісля після втягнення прапору У. В. О. на копулу церкви, уформувався похід, який вирушив вул. Міцкевича. Біля тов. „Скала" заступила дорогу демонстрантам піша поліція, спихаючи їх на пл. Юра. З товпи впали стріли. В тій хвилі повним ґальопом об'явився відділ кінної поліції. Поліція перерва шарлу шаблями, не користуючись пальною зброєю. Товпу зіхнено до забудовань церкви св. Юра. З городу Косцюшка і зпоза мурів церкви падали стріли. Поліція ввійшла до середини і під

погрозою карабінів, вишукавши до 300 осіб, зліквідувала подію.

Тимчасом невідомі спричинники стріляли до Цитаделі, не трапляючи нікого. На Цитаделі затрубіли на тривогу. Полк озброїлися, а на зовні виставлено сильні варти.

„Польська студентська молодь, зранена в безосновному і незрозумілому переконанні, що вертають листопадові часи, рушила перед український академічний дім при вул. Супінського. Перед польськими студентами українці забарикадувалися і згасивши всі світла, почали з вікон стріляти. Двох студентів важко ранено. *Польська молодь не далася відстрашити і вдерлася лавою до нутра, зелюючи кирпи. В міжчасі варта Цитаделі віддала сальву в напрямі вікон Акад. Дому. На відгомін стрілів прибула кінна поліція, яка ввійшла до середини. Українських студентів замкнено під багнетами в двох кімнатах. Цілий дім обсаджено поліцією*".

Польська молодь подалася під памятник Міцкевича, а шумовиння рушило на вул. Руську і Косцюшка, *„де злемолювано ряд українських бюр та інституцій. На вул. Руській віддано до поліції з вікон низку револьверових стрілів.* (Зазначуємо, що з приводу свята в українських інституціях нікого не було, отже хіба „маніфестанти" стріляли до поліції, вдершись до будинку „Просвіти". — Ред.).

„Дзєннік Львовскі" пише, немов то „спожалінні тілні події зорганізувала і спровокувала У. В. О., яка на протязі дня розкинула в українських середовищах низку летючок, взиваючих до замішання й агресивних виступів проти польської поліції і польського громадянства".

В передовиці: „Супроти вчорашніх вибриків" пише той-же „Дзєннік Львовскі", що „невідповідальні українські елементи не вміють пошанувати сентиментів польського населення, якого свята в своїм плані і зародку були без тіни антируської інтенції. Однак українська провокація не оправдує вистарчаючо реакції польської молоді, якої частина все ще мабуть стерчить я пересвідченні, що є під австрійським пануванням і постійно ставить себе на становищі **політичної рівнорядности** з очевидною шкодою для поваги держави і респекту для властей. Реагування демонстраціями на українські провокації, які можливо були би ще політично зрозумілі напр. **серед меншостей даної держави між собою, є політичним нонсенсом, понад усяку квестію шкідливим з боку молоді того народу, котрий є господарем на тій землі.** Ми є в границях польської держави, а не австрійської (чого все ще не розуміють наші політично невироблені елементи!), тому лише польські власти є покликані до реагування і то якнайбільш рішучого на українські провокації — як такі, що подібними вискоками **в опінії світа квестіонують** престіж держави і становище народу, який в польській державі править в інтересі всіх, а не виробляє на рівні з іншими демонстрацій. Коли виступам з польського боку належиться **сувора адмоніція і критика, то з усею силою обурення мусимо виступити проти поведінки українських демонстрантів** в зґуртованих, доцільно організованих вечером, коли на вулицях засипувано поліцію гранатами револьверових стрілів. Маємо право **від наших властей домагатися безоглядности, всеї сили, великої енергії і засобів у поборюванні подібних явищ,** що не мають усправдання ані в настроях руських мас, ані тіни оправдання при теперішній поведінці нашого уряду".

„Слово Польске" в статті: „Провокації чужих агентур. Стихійний вибух молоді" пише:

„Минула доба була у Львові видною провокацій, організованих чужими агентурами з метою внести замішання як у державне свято, так також в свято оборони Львова, що є немов би вступом до першого. Провокації, розпочаті в ночі зі середи на четвер, глибоко обурили все львівське громадянство, яке однак зберігло спокійну поставу. Аж коли роздух-

валені боївкарі в пополудневих годинах уладили демонстраційний похід, а на інтервенцію поліції відповіли палкою, ножем і револьверовими кулями, від яких низка осіб віднесла рани, молодь зареагувала стихійним відрухом протесту. В дві години після светоюрських авантюр молодь уладила похід під руський академічний дім при вул. Супінського, звідки повитано її револьверовими і карабіновими стрілами, які потягнули низку жертв. Треба зазначити, що ані з боку поліції не впав ані один стріл, а молодь була зовсім безборонна".

Після того вступу йде опис подій, переповнених самими страхіттями. З них довідуємося між іншим, що на пл. Юра „чотири стріли, спрямовані проти одного з вищих офіцерів поліції, не вцілили („хибіли"). Довідуємося дальше про „обурююче поведення відомого з антипольських виступів агітатора посла о. Куницького", який — подумайте! — погрожував... інтерпеляцією в польському соймі.

Зі „спокійного" походу польських студентів під Акад. Дім, „огнище діЯнь чужих агентур і протидержавних заговорів", довідуємося таке:

Коли та молодь — очевидно спокійно — відходила під Акад. Дім, ніби роблячи товариську променаду,

„до товпи з вікон Дому і городу впали револьверові і карабінові стріли. Спровокована стрілами молодь повибивала шиби в Акад. Домі, а виважививши браму серед безнастанної револьверової пальби зі сторони українців увійшла („вкрочила") до середини, де зі сходів закидано її кріслами і столами та тяжкими куферками. У відповідь на те молодь здемолювала внутрішнє уладження, не нарушуючи приватних мешкань(?!)".

„Коло год. 9-ої інша група демонстрантів (отже не шумовиння, як подає „Дз. Львовскі"!) під впливом відомостей про тяжко ранених академіків і поліцаїв подалася на вул. Руську, де здемолювала вецерню й інтролігаторню „Діла".

Ґлоявстична „Хвіля" в статті „Кріваві випадки у Львові" подає між іншим таку цікаву інформацію:

„Відносно замаху на Перацкіені слідчий виділ державної поліції видав учора офіціяльний пресовий комунікат, в нім наводить акт підложення вибухового матеріялу та ранення поліцаїв і вважає його провокацією з боку української молоді, зверненою проти „оборонців Львова" і цілого польського громадянства в дні святкування десятилітніх роковин. В пресовім комунікаті поліція доносить, що спричинниками замаху були українські студенти".

Про погроми українських установ пише „Хвіля" ось що:

„Демонстранти у переході вибивали шиби у будинках, що належать до українців. Між іншим вибили шиби в ряді помешкань при вул. Руській і в будинку при вул. Підвале 7, що належить до „Дністра". Найбільше потерпіла друкарня „Діла" при вул. Бляхарській, де здемольовано ротаційну машину і лінотипи, при чому на вулицю викинено цілі звої ротаційного паперу вагою кількасот кільограмів і безліч манускриптів. Опісля демонстранти при допомозі драбин дісталися до будинку друкарні Ставропигії при Домініканській площі і тут доконано величезних девастацій. Також знищено уладження „Просвіти". Вибито шиби в Центральнім Комітеті УНДО при вул. Костюшка 1, де міститься секретаріят УНДО. Крім того вибито шиби в ряді українських установ та зірвано вивіски деяким українським адвокатам".

Стільки подає польська і жидівська преса. Я наведених вище причин здержуємося від всенціональних поправок і коментарів.

ШКОДИ В УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВАХ.

Наслідком демонстрацій польської молоді знищено малярську виставку картин в Академічному Домі при вул. Супінського та здемольовано партер цього будинку.

В школі „Рідної Школи" при вул. Мохнацького повибивано всі вікна.

В домі Музичного Інституту ім. Лисенка при вул. Шашкевича теж повибивано вікна.

Льокаль централі „Маслосоюзу" здемольовано.

Повибивано шиби в „Дністрі", „Земельному Банку" і Ставропигії.

СТРАТИ В „ДІЛІ".

Демонстранти вірвались до будинку „Просвіти" від вул. Бляхарської і знищили кільканадцять ролів паперу, здемолювали велику друкарську ротаційну машину „Діла" і найкращу плоску машину. В партері потовкли всі шиби та повиважували двері і віконниці. Друкарня „Діла" має шкоди на 34 тисячі долярів у самих друкарських машинах і уряджевні.

ШКОДИ В ПЕРЕПЛЕТНІ „ПРОСВІТИ".

По здемолюванні друкарських машин подались демонстранти на перший поверх і здемолювали цілковито переплетню „Просвіти" разом з машинами і всіми меблями

[illegible] Коли дібрались на II-ий поверх і почали приступ до редакції „Діла" прийшла поліція і припинила дальшу руїну.

ТЕЛЕФОНІЧНА ЦЕНТРАЛЯ НЕВРАЗЛИВА.

Коли товпа демонстрантів здобувала входову браму від Бляхарської вулиці в Редакції „Діла" був тоді редактор. Зорієнтувавшись в ситуації почав телефонувати, але 15 мінут централя не відзивалась. Редактор мав враження, що телефонічне получення товпа перервала і стратив надію на ратунок. Нагло телефон відізвався. Це дзвонила редакція соціялістичного „Дзєнніка Людового" про події в Академічнім Домі. Тоді щойно почав редактор наново добиватись получення з органами безпеченства, але заки того добився діло руїни в будинку „Просвіти" було доконане. Поліція прийшла тоді, коли почали здобувати вхід до редакції „Діла".

РАНЕНІ.

Є багато ранених, а між ними кілька поліцаїв і кілька польських студентів. Є ранені жінки і діти. Рани різні: від стрілів і товчені. Досі не можна було підрахувати всіх ранених. Ратункова станція мала оглянути коло 60 осіб.

ІНТЕРВЕНЦІЯ ПОСЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.

Вечером дня 1. листопада інтервеніював голова Української Парляментарної Репрезентації посол д-р Дмитро Левицький і посол Остап Луцький у львівському Старостві Ґродському в справі подій на пл. св. Юра. Староста ґродський заявив, що винних покарає та до нівких ексцесів не допустить. Інтервенція мала місце перед подіями під українським Академічним Домом і перед демолюванням друкарні „Діла" і переплетні „Просвіти" в будинку „Просвіти".

Коло години 11. вночі вислав голова Української Парляментарної Репрезентації д-р Дм. Левицький відповідну телеграму до премієра Ради міністрів у Варшаві Бартля в справі львівських подій.

—о—

ІНТЕРВЕНЦІЯ В СПРАВІ КОНФІСКАТИ „ДІЛА".

Дня 2. листопада інтервеніювали в Старостві ґродськім о. кан. Лопатинський, директор Вид. С-ки „Діло" і редактор „Діла" В. Мудрий в справі вчорашньої конфіскати „Діла". Староство ґродське стоїть на становищі, що опис подій з першого листопада у Львові був поданий у „Ділі" тенденційно та односторонньо. З розмови вийшло, що „Діла" не будуть конфіскувати тоді, коли воно буде освітлювати події так, як це робить польська преса. Очевидно, що дискусія на ту тему була є взаїмною.

—о—

ДАЛЬШІ ДЕМОНСТРАЦІЇ У ЛЬВОВІ.

Нинішня львівська „Хвіля" доносить:

Вчора 2. листопада прийшло у Львові до дальших ексцесів. Около 1500 людей у поході перейшло із Академічної вул. і пл. Марійської в сторону Ринку. По дорозі при вул. Боїмів ч. 4. вдерлися до бюр часопису „Новий Час" і поломили обстанову та побили шиби. Поліція виперла товпу. Інший гурт вибив шиби в кількох місцях у Ринку і вул. Хоружчини. Крім того повибивали шиби в українських інституціях при вул. Підвалля.

При вул. Руській побили шильди українських і жидівських крамниць.

Вчора переводила поліція ревізію в українськім Акад. Домі.

В пятницю в 12 год. прийшов до будинку „Просвіти" поліційний комісар Білевич і заборонив фотографувати місця знищення.

В ночі 2. листопада демонстранти спалили трибуну на пл. „Сокола-Батька". Пожежу згасила огнева сторожа.

Треба ще згадати, що в четвер демонстранти здемолювали теж у будинку „Просвіти" льокаль Технічного Т-ва, де знищили клішарню, бібліотеку, портрет проф. Левинського (кисти Труша). В переплетні „Просвіти" знищили багато цінних рукописів і друків, відданих до оправи, що були власністю Нац. Музею.

В звязи з львівськими подіями були у мін. вн. справ посли ББ. Стронський і Левенгерц і домагалися, щоби уряд перевів слідство і безоглядно покарав винуватих українців. Міністр відповів, що уряд видав уже відповідні зарядження. „Слово Польске" сподіється, що коли до сойму вплине внесення на видачу пос. Дм. Левицького і Целевича, то сойм великою більшістю прийме таке внесення.

До Львова приїхав начальник виділу безпеченства мін-ства вн. справ д-р Рачинський. Він бере участь при слідстві, яке має устійнити винуватців четвергових подій. Премієрові Бартелеві і мін. Складковському вислали обширний рапорт.

Загальний Зїзд „Рідної Школи" розвязаний!

В пятницю 2. п. м. зачався у великій салі Народнього Дому Загальний Зїзд „Рідної Школи". Присутніх на салі до год. 11. було 132 уповноважених делегатів з цілого краю, крім того було кільканадцять гостей на галерії і кількох представників української преси.

Збори отворив голова „Рідної Школи" ради. Кокоруда, після чого на внесення проф. Гребелинського вибрано комісію матку в складі 7 осіб. Друга лістa, поставлена п. Зубреєм (на якій були деякі особи і з першої лісти), перепала.

З черги відчитано протокол попереднього Зїзду, а потім правильник нарад.

Звідомлення з діяльности централі здожив у заступстві перешкодженого секретаря п. Мартинця посол М. Струтинський, а по нім приступив до звідомлення про стан гімназій „Рідної Школи" інспектор тих шкіл д-р Макарушка.

В часі реферату д-ра Макарушки зайшов такий інцидент: на салі явилася група молоді обох полів, якої представник став відчитувати демонстративні резолюції, в яких було м. ін. домагання викинути з „Р. Ш." всіх опортуністів і т. п. На це підвівся представник поліції ради. Бехметюк і зажадав від президії Зїзду відібрання голосу тому, що читав резолюції. Коли трибунал змусив президію, а в зв'язку з тим представник поліції розвязав Зїзд, мовляв, представник поліції розвязав Зїзд, мотивуючи це тим, що в Зїзді беруть участь у проголошенні резолюції люди чужі, до справ „Рідної Школи" незвичайні.

Чисельність ВКП(б).

В радянській пресі появилися найновіші статистичні дані про чисельність всесоюзної комуністичної партії більшовиків (ВКП(б)), які дають цікаве освітлення її розвитку. Отже на 1. січня 1928 р. партія мала в своїх рядах **1,304.471** комуністів, по день 1. липня 1928 р. це число підскочило до **1,418.060** членів. Таким чином за півроку партія зросла на 113.589 членів, або на 8,7 відсотків.

Соціяльні відносини в партії такі: 1. січня 1927 р. було в ній 740.731 робітників (56,8 відс.), 299.091 селян (22,9 відс.) і 264.649 урядовців та інших (20,3 відс.). 1. липня 1928 р. число робітників збільшилося до 848.764 (59,8 відс.), селян до **309.492 (21,8 відс.)** а урядовців та інших до 259.804 (18,3 відс.).

З наведених цифр бачимо, що в чисто селянській країні у панувній та виконуючій верхівці влади партії селянство заступлене мінімально. Над ним має величезну перевагу міський елемент, тобто робітництво і службовики. Порівнюючи відсотки селян у партії з 1922 і 1928 р. бачимо, що зі зростом партії не тільки пропорційно зменшується і без того мінімальний вплив та голос селянства у партії. По комуністичному це зветься „союзом робітництва зі селянством"!

Ріжні вісти.

ТРОЦЬКИЙ ЗАПОВІДАЄ УПАДОК БІЛЬШОВИЗМУ.

„Фос. Цтґ." зачинає друкувати переклад нової, недавно виданої в СРСР і сконфіскованої більш. властями книжки Троцкого „Правдиве положення в СРСР". Троцький критикує диктатуру більшовицьких маньяків і заповідає недалекий упадок більшовизму.

НОВИЙ ПОС. КЛЮБ.

Пос. Сенин (Сельроб-правиця) виступив з клюбу і з пос. Хомом і Пальчицьким (Сельроб-лівиця) утворив новий клюб „Сельроб-Єдність".

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·50—8·88·00, канадійський долар 8·81·50—8·82·0, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·50—1·25·00, румунська лея 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·71·80, фунт штерлінгів 43·10·00—43·30·00, радянський червінець 26·00—27·00.

Золото: 20 корон 36·60·00—36·80·00, 20 франків 34·40·00—34·70·00, 20 німецьких марок 42·40·00—42·75·00, 10 російських рублів 46·80·00—47·20·00.

Срібло: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·55·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·77·00—1·80·00, російський рубель 3·00·00—3·10·00, копійки за рубель 1·50·00—1·55·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 46·50—47·50, пшениця селянська 44·00—44·50, жито галицьке 34·75—35·75, ячмінь галицький броварняний 30·50—31·50, ячмінь на кашу 30·00—31·00, ячмінь пастівний 23·50—30·25, овес галицький 31·50—32·50, кукурудза румунська 44·00—44·50, бараболя промислова 5·75—6·25, фасоля біла 85·00—110·00, фасоля красна кольорова 55·00—60·00, фасоля краса 75·00—85·00, горох пів-Вікторія 57·50—67·50, горох пільний 45·00—47·00, бобик 30·00—35·00, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 34·75—38·25, сіно солодке праcоване 18·00—20·00, солома праcоване 5·00—5·25, гречка 35·00—36·75, льняна 21·50—22·50, ріпак 73·00—74·00, кубінь синій 70·00—73·00, мука пшенична 30 пн. 71·00—00·00, мука житна 70 прц. 47·00—51·00, грисік кукурудзяний 49·00—51·00, отруби пшеничні 70·00, мука кукурудзяна 23·75—25·25, отруби житні 23·25—23·75, крупи гречані 70·75—72·75, крупи ячмінні 19·75—21·75, пшоно 49·00—51·00, просо красне 49·00—50·00, пеньках 40·00—41·00, макуха льняна 120·00—125·00, мак синій 102·00—110·00, мак сивий 120·00—125·00. Мішки вгорі виробу Стрндом Варта 1·60—1·72, мішки уживані добрі 1·38—1·52.

НОВИНКИ

— Рівні вістки. У Харкові помер у 73 р. життя проф. Кравцов. — У Парижі помер у 68 році Теодор Райнак, визначний учений, спеціяліст від грецької метрики, музики та епіграфіки, автор „Історії жидів“; його брат Соломон є визначним археольогом. — Грецькі жандарми за дозволом болгарської поліції арештували на болг. території ватагу бандитів, що недавно ограбили поїзд біля Янини і захопили 15 міл. призначених для державного банку. — Ватикан дав оцінити своє майно: всі костели приналежні до нього в Римі і решта його майна варта 500 міліярдів лір. — У Ковні припинили на місяць денник „Рітас“ і наложили на нього кару за неточні судові справоздання. — Мері Пікфорд і її муж Фербенкс, дві зорі американського екрану, мають на домагання податкового уряду заплатити по 1 міл. 90.000 дол. за три минулі роки, за які заплатили за мало. — Бувш. чемпіон боксу Жорж Карпантіє підписав контракт з одним льондонським мюзік-голем на виступи танців, співу та боксу. — На березі озера Мічіґан поставили памятник великому франц. лікареві Пастерові.

— **Виставка з дефіцитом.** Пресова виставка влаштована в Кельн скінчилася фінансовим недобором на 35 міл. марок. Найбільше витрат пішло на будівлі призначені виключно на виставку, а тепер мало придатні для міста.

— **Своєрідний музей.** Геозофічна обсерваторія РСР має вибрати одно з міст на Сибірі, щоби там збудувати великанський ледяний музей. У ньому будуть зберігатися тіла людей і звірят у леді напротязі сотень літ, себто довше, ніж цей музей зможе встоятись. Музей збере зразки людей ріжних рас, а також рідкі звірята давно минулих епох. Відомо, що крижані шари зберігають тіло незіпсованим. Будова такого музею коштувала би 10 міл. карб.

— **Операція над злочинцями.** У комісії для реформи карного кодексу в нім. парляменті ведеться жива дискусія, чи не слід би втягнути в кодекс закону, що злочинців з уродження, яких ніяка кара не в силі змінити, треба би піддавати операції, що робила би їх безплодними. В Америці такий закон обовязує вже в 25 державах. Учені мали би найти способи, щоби така операція не була небезпечна для життя засудженого.

— **Літературний процес.** Від 1901 р. появились франц. мовою твори Толстого під контролею графині С. А. Толстой. Вийшло 27 томів, але 1919 р. видавець зірвав контракт з перекладчиком Біншотком, заявляючи, що його переклади є слабі. Перекладчик вніс судову скаргу; процес тягнувся кілька літ; тепер суд признав перекладчикові 30.000 фр. відшкодування.

— **Д-р Бурга арештований.** Ще вчора передавали ми за чужинною пресою звістку про втечу марсейського лікаря, який почував себе свобідним у Венецуелі. Нині приходить телеграма, що влада Венецуелі видала його Франції і що він знову стане перед судом.

— **Марсейський Ляндрі помер.** Пер Рей, злочинець з Марсей, що задушив у своїй вілі три жінки і мав на совісти ще й інші жертви, не діждався суду. Він помер у вязниці голодовою смертю, відмовляючись від їжі. На кілька годин перед смертю він збожеволів. Рей виступав у Марсеї під прізвищем Пра, якому колись украв папері. Він давав оголошення до часописів про намір женитись, зовсім так само як Ляндрі, і знайомих жінок грабив і вбивав. Побачивши, що за ним стежать, він утік до Альжиру, де жив раніше довший час. Та там його переловили. Рей заперечував до останньої хвилини свою вину, так само як Ляндрі. Париж ждав нетерпляче на бульварно-сензаційний процес, який тепер пропав.

— **Соціяліст, який обстоював монархію.** Появилася в Берліні цікава книжка п. з.: „Спогади одного соціяліста“. Автором твору є відомий німецький соціял-демократ, теперішній посол до райхстагу, Пилип Шайдеман. Найцікавіші розділи цієї книжки відносяться до друга автора — відомого німецького соціяліста Фридриха Еберта. Доказують вони лишній раз, що навіть великі мужі та політики не вміють бути послідовними в рішаючих моментах. Центральна фігура тих розділів Еберт, широко відомий перед війною зі своєї непримиримої кампанії проти німецьк і династії — показався підчас памятного перевороту в Німеччині в дні 9. жовтня 1917 року — завзятим оборонцем монархії, накидуючись з лайкою на тих послів, які жадали скинення кайзера Вільгельма. Книжка Шайдемана своїми ревеляційними споминами викликала в німецьких політично-літературних колах велику сензацію.

— **Ясновидючий хлопець.** У замойському повіті в Любельщині, в селі Михайлові, появився якийсь хлопець — чудо. Довкола нього збирається юрба народу, перед якою виголошує він релігійні промови та демонструє свою ясновидючість. Хлопчина дійсно наче читає в думках кожного, хто до нього підійде. Без надуми подає він точний вік уперше баченої людини, її імя та прізвище, також вміє подати хід життєвих подій, говорить кілько дана особа має грошей у кишені, то-що. Він сам зве себе „дванацятим пророком світа“, та заховується так, начеб він стояв у постійному контакті з таємничим духом. Хлопцем заціказилися вчені-психіятри.

— **Зріст обігу банкнотів у СРСР.** У СРСР побільшується постійно число обігових банкнотів. Ще 1. вересня було в обігу банкнотів на 1.803,100,000 рублів, а 1. жовтня банкнотний обіг був збільшений на суму 1.917,400.000. В пор'внанні з жовтнем минулого року, прибуло до радянської обігової валюти 343,100.000 рублів у банкнотах.

— **Европеїзація Болівії.** Манія европеїзації захопила також південно-американські країни. Недавно влада цієї країни приказала мешканцям столиці Болівії Ля Пац одягатися по европейській моді. Дотепер більшість населення цього міста ходила в індіянських строях, які своєю мальовничістю, традиційною від часу, коли Болівію загорнули під свою владу еспанці — зробила це місто найбільше своєрідним у південній Америці. Одяг не завсіди доказ культури і европеїзація, що починається від одягу мало ще має спільного з культурою.

— **Книжки під покровом Ліґи Націй.** „Міжнародній інститут духової співпраці“ оснований при Лізі Націй видає за спонукою льондонського бібліотекаря Райта список нових книжок за останні роки ріжних народів, поручаючи найцінніші. У списку за 1924 р. було 20 народів, у 1925 — 27. Кожний нарід має окремий комітет, що предкладає свій список. Цікаве, що в останніх загальних списках на 471 творів, 400 має характер науковий. Японія на 26 заголовків дає 21 наукових; таку саму перевагу у виборі дає своїм творам Еспанія, Італія, Греція, Єгипет і Норвегія, країна географічних відкривників. Не треба забувати, що такі списки роблені головно з думкою про переклади на чужинну мову, як поручення для чужинців. Нпр. Франція не подає ні одного твору з тих, які вже є й так негайно перекладені на німецьку мову. Список російських книжок зладжений у Льондоні „Секцією бібліольоґічної психольоґії“ називає на 40 книжок лише 4 літературні твори. Австрія нпр., згадує поруч літер. новин Шніцлера „Ельзи“ і Верфеля „Вердія“ від 20 літ перевиданого Вайнінґера „Пол і характер“ і... куховарський підручник „Віденська кухня“.

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота 3-го, г. 4·00 попол. „Teatro dei Piccoli“ (для молоді).

Субота 3-го, год. 7·00 веч. „Таємнича Дама“, оперетка.

Субота 3-го, г. 9·30 веч. „Teatro dei Piccoli“.

Кіна.

„Аполльо“: „Президент“.

„Лев“: „Дикунка“.

„Оаза“: „Коли в жінки прокидається кохання“.

„Палас“: „Поворот з неволі“.

„Фатаморґана“: „Дівчур“

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича на Волині.

Володимир Волинський

Володимир Волинський	4. XI. Циганка Аза
	5. XI. Вій.
Турійськ	6. XI. Гейша.
	7. XI. Витрест.
	8. XI. Маруся Богуславка
	9. XI. Циганка Аза.
	10. XI. День і Ніч.
	11. XI. Вій. 846 4—?

З Українського Технічного Товариства у Львові Виділ рішив перенести що-тижневі сходини зі суботи на середу год. 18. почавши від 1. листопада н. р. 3—3

Львівський Ґротесковий Театр Ляльок відвідає з виставами славнозвісної ґротески на 3 дії Галактіона Чіпки і Леле п. з. ВЕРТЕП НАШИХ ДНІВ міста Перемишль в неділю, дня 4 падолиста, Дрогобич в понеділок дня 5 падолиста і Самбір у вівторок, дня 6. падолиста н. р. 864 2—3

Головна Рада Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил у Львові повідомляють, що свято посвячення новопоставлених хрестів на стрілецьких могилах на Личаківськім цвинтарі, заповіджене на 4. листопада, з причин від Т-ва независимих відкликане

Святкування ювилею акад. К. Студинського, призначене на неділю 4 XI., з огляду на відомі події не відбудеться, а переноситься на неділю 2.XII. За Ювилейний Комітет: **Д-р І. Зіневицький.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ТОЛОЧАЛЬНЯ наймодніших десенів на плюшевих плащах, навіть знищених. Відсвіжування на спеціяльних машинах. Переробловання на модний фасон. Фарбовання футер липськім способом. — М. Водянська-Павлюк, Львів, вул. Собіського ч. 12 Тел. 17—01 270 12—?

ВЛАСНИЧКА вищої школи жіночого кравецтва повідомляє, що при школі відкрито робітню мундурків для учениць жіночих шкіл, по ціні 20 зол. Також приймає працю в найскромнішім крузі, по найнижчих цінах. М. Коздовська, Академічна 22. 497 9 ?

ФОТОҐРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Віннентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 59—60. 848 4—5

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха**, Львів пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою — Старомодні дамські годинники переблюємо на ручні. 3 6 127-?

ЖІНОЧЕ БІЛЛЯ КРАЄВЕ, закордонне по цінах значно знижених. Шпес Львів, вул. Боїмів ч. 7. 686 10—10

МДНІ бранзолєтки, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа). Тел. 77—29. 2481 19—?

ПАНЮ, яка їхала б у цім місяці до Праги, прошу уклінно подати це до відома до Адміністрації „Діла“ під „Прага“. 1—3

НЕГАЙНО пошукую вправного інструктора до ученика з 7. кл. школи вселюдної. Заряд школи Верхомля Велика п. Пивнична. 868 1—1

П. ЛЬВА ЛІСКОВАЦЬКОГО, бувшого сотника УГА. прошу ласкаво подати свою адресу. — Д-р Михайло Гриців, адвокат в Бучачі. 867 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

КОНКУРС.

Управа приватної учительської жіночої Семинарії СС. Василіянок в Дрогобичі розписує конкурс на посади:

1) Учителя (льки) польської мови.

2) Учителя (льки) педагоґічних наук.

3) Учителя (льки) рисунків.

Рефлектується лише на кваліфіковані сили, згідно з дозволом навчання. Платня після умови. Зголошення з долученням відпису документів до 15-го листопада н. р. 866 1—2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.